Fylkesmannen i Trøndelag
Tröödndelagen fylhkenålma

Steinkjer kommune
Postboks 2530
7729 STEINKJER

Vår dato: 11.06.2018
Vår ref.: 2018/12076

Deres dato: 11.06.2018
Deres ref.:

Skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Steinkjer og Verdal kommuner

Steinkjer kommune fikk søndag 10. juni kl. 19.30 tillatelse til skadefelling av 1 (en) bjørn i deler av Steinkjer kommune. Bakgrunnen for søknaden var funn av en sau drept av bjørn i området rundt Mokk gård, samt en levende sau med oppspist brystfett og jur. Tillatelsen ble formidlet muntlig til kommunen, og dette er en skriftlig bekreftelse på muntlig gitt tillatelse. Fellingstillatelsen varer frem til fredag 15. juni kl. 12.00, eller til det eventuelt er felt bjørn. Vedtaket kan påklages innen 3 uker.

Søknad
Fylkesmannen viser til muntlig søknad om skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Steinkjer kommune søndag den 10. juni kl. 19.30, samt skriftlig søknad sendt fylkesmannen mandag den 11. juni 2018.

Fylkesmannen ble oppringt av Steinkjer kommune v/Linn Aasnes kl. 17.15 søndag den 10. juni 2018 der hun orienterte fylkesmannen om funn at to sauer sannsynligvis tatt av bjørn ved Mokk gård helt øst i Steinkjer kommune. I sms kl. 18.45 opplyses det fra kommunen at den ene sauen er tatt i går, mens den andre (med oppspist brystfett og jur) er angrepet i dag, søndag den 10. juni. Rovviltkontakt var på vei for å undersøke sauene. Rovviltkontakten bekrefter opplysningene ovenfor kommunen, og kommunen søker derfor skadefellingstillatelse muntlig søndag den 10. juni 2018 kl. 19.30. Søknaden innvilges umiddelbart av Fylkesmannen i Trøndelag. Skriftlig søknad ble sendt fylkesmannen mandag den 11. juni 2018.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn
Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:
"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:
"…Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	Saksbehandler:
Postboks 2600	Steinkjer: Strandveien 38	74 16 80 00	Inge Hafstad
7734 Steinkjer	Trondheim: Prinsensgt 1	Org.nr.:	Telefon:
fmtlpost@fylkesmannen.no	www.fylkesmannen.no/trondelag	974 764 350	+47 74 16 80 66

finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til
a) Områdets betydning som beitemark
b) Skadenes omfang og utvikling
c) Potensialet for fremtidige skader
d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak"

Miljødirektoratet har i brev av 1. juni 2018 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltsregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt 3 brunbjørner. Denne tillatelsen gjelder fra 1. juni til og med 15. oktober. Ved tidspunkt for iverksetting av fellingstillatelse er det felt en bjørn på skadefellingstillatelse, samt en bjørnunge er avlivet av andre årsaker av Statens naturoppsyn, så gjenværende kvote er 1 (en) bjørn.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking
Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):
«*Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur*».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Det vises også til Miljødirektoratets vurderinger opp mot nml. § 5 i deres vedtak om kvote for betingede skadefellingstillatelser på bjørn datert 1. juni 2018. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 1. juni 2018 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6-8.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. I følge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1494- 2018 ble det mest sannsynlig født 7 bjørnekull i Norge. Rapporten forteller om en liten økning i beregnede antall ynglinger av bjørn for region 6, fra 2016 til 2017. Med et beregnet antall ynglinger på 2,1 i 2017. Bestandsrapportene fra perioden 2010-2017 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, og under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 31 individer av bjørn i regionen i 2017, 19 hanndyr og 12 binner. Dette er 2 dyr mer enn i 2016. Legger vi DNA-dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen over flere år har vært svakt økende (2017: 38,7 % 2016: 37,9 %, 2015: 42,1, 2014: 36,7 %, 2013: 34,3 %, 2012: 31,4 %, 2011: 30,8 %, 2010: 29,8 % og 2009: 29,6 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden i 2018 er ca. 40 % (1,5 ganger så mange hanndyr som binner)

som er fastsatt som måltall i rovviltforliket. På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt. Føre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor av føre-var-prinsippet jf. § 9 kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2018 er det så langt registrert avgang på fem bjørner i region 6 (tre felt på skadefelling, en bjørnunge funnet død, samt en bjørnunge avlivet av SNO). En eventuell felling av bjørn vil være innenfor rammen av kvoten for betingede skadefellingstillatelser på bjørn, fastsatt av Miljødirektoratet den 1. juni 2018, slik at den samlede belastningen ikke vil øke. Bjørnebestanden i Norge er ikke begrenset av areal, og hovedårsaken til avgang av bjørner er gjennom lisens- og skadefelling. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og ungedødelighet hos bjørn, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. Vedtaket omhandler iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 bjørn utenfor forvaltningsområdet for bjørn, hvor det årlig foregår lisensfelling av bjørn. I og med at den samlede belastningen er vurdert ved fastsettelse av kvote, jf. Miljødirektoratets vedtak datert 1. juni d.å., tillegges naturmangfoldloven § 10 mindre vekt i denne saken.

Vedtaket gjelder iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 bjørn i deler av Steinkjer og Verdal kommuner, og Fylkesmannen anser ikke § 11 som relevant i denne saken. For å unngå skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike metoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Vedtaket gjelder tillatelse til skadefelling av 1 bjørn, og Fylkesmannen anser derfor at § 12 ikke har særlig relevans i denne saken.

Fylkesmannens vurdering
Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Området hvor skadefellingstillatelsen er innvilget, ligger i beiteområdene saueeiere helt øverst i Ogndal i Steinkjer kommune, samt at det grenser inn mot Skjækerfjella beitelag i Verdal kommune. Disse beiteområdene ligger i sin helhet utenfor vedtatt forvaltningsområde for bjørn i region 6, jf. forvaltningsplan for rovvilt i region 6 Midt-Norge. Det er ikke dokumentert noen aktivitet av binner (ved DNA-analyser) i beiteområdet. Det slippes over 5000 sau og lam i dette og nært tilgrensende områder, og beiteområdet har de senere årene hatt tap til bjørn. Ved tidspunkt for søknad hadde SNO dokumentert to sau nylig drept og skadd av bjørn.

Bjørn i beiteområdet utgjør et potensiale for skade, og potensialet for fremtidige skader er absolutt til stede. Steinkjer og Verdal kommuner er store sauekommuner i nordlige deler av Trøndelag, og det slippes et betydelig antall sau og lam på beite innenfor kommunenes grenser. Det at skadene oppstår tidlig i beitesesongen tillegges også vekt, da forebyggende tiltak som tidlig nedsanking ikke vurderes som aktuelt på nåværende tidspunkt. Det er ikke omsøkt midler til forebyggende tiltak til beitebrukere i området.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder

som er definert som forvaltningsområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor forvaltningsområdet er svært høy. Området hvor kadaverfunnene er gjort befinner seg imidlertid i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal dermed være lavere i disse områdene.

I samråd med Steinkjer kommune omfatter fellingsområdet deler av Verdal kommune. Steinkjer kommune får ansvaret for å orientere Verdal kommune, og eventuelt koordinere fellingsforsøket på tvers av kommunegrensene.

Fylkesmannens konklusjon
En skadefellingstillatelse har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Ved tidspunkt for søknad var det funnet to sauer drept og skadd av bjørn i beiteområdet, noe som er bekreftet av SNOs rovviltkontakt. Området hvor kadaverfunnene er gjort ligger i sin helhet utenfor det området som rovviltnemnda i region 6 har vedtatt skal være forvaltningsområdet for bjørn. Selv om området ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn er det ikke uvanlig med skader forvoldt av bjørn i dette og tilgrensende beiteområder i Steinkjer og Verdal kommuner. Det vurderes også som lite aktuelt å iverksette forebyggende tiltak som nedsanking på nåværende tidspunkt, da det er helt i begynnelsen av beitesesongen. I henhold til rovviltforliket av 2011, den geografiske differensieringen i rovviltnemndas forvaltningsplan for region 6, skadesituasjonen ved søknadstidspunktet, tapshistorikk i området, samt brev fra KLD om tydeligere soneforvaltning anser Fylkesmannen det som riktig å iverksette skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Steinkjer og Verdal kommuner.

Fylkesmannens vedtak:
Med hjemmel i *lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9 har Fylkesmannen i Trøndelag fattet følgende vedtak:*

- Steinkjer kommune gis skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Steinkjer og Verdal kommuner. Tillatelsen ble formidlet muntlig til kommunen v/Linn Aasnes søndag 10. juni 2018 kl. 19.30.

Følgende forutsetninger er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingstillatelsen gjelder fra søndag 10. juni kl. 19.30 til fredag 15. juni 2018 kl. 12.00, eller frem til bjørn er felt. Behovet for en eventuell forlengelse vil bli vurdert av Fylkesmannen i samråd med kommunen ved tillatelsens utløp.

2. Skadefellingstillatelsen gjelder i deler av Steinkjer og Verdal kommuner, men fellingsforsøket må rettes mot området rundt Mokk gård hvor skadene er dokumentert. I sør avgrenses fellingsområdet av Verdalselva, videre østover av Helgåa, Veressjøen og Strådøla. I øst Riksgrensen, i nord av kommunegrensen Verdal/Snåsa, Steinkjer/Snåsa og Stodvegen (Fv. 763) fra Fossem til kommunegrensen Steinkjer/Snåsa. I vest vegen fra Fossemvatnet over til Røysing, videre fv. 762 til avkjørselen mot Årholt – Såsegg – Røli – Henning og ned til Fv. 759 og til Stiklestad/Verdalselva.

3. Binne m/unger og dens unger er unntatt fra fellingstillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt. Dersom det observeres binne m/unger i området hvor fellingsforsøket pågår, skal Fylkesmannen underrettes umiddelbart.

4. Skadefellingstillatelsen gis til Steinkjer kommune v/Linn Aasnes. Steinkjer har ansvaret for å koordinere fellingsforsøket med Verdal kommune hvis det blir nødvendig. Dersom det er ønskelig, kan det hentes bistand fra andre kommunale fellingslag. Dette må avtales mellom kommunene. Kommunen må oppnevne fellingsleder, som har ansvaret for å koordinere fellingsforsøket og ha løpende dialog med kommunen. Alle som deltar i fellingslaget skal gjøres kjent med dette brevets innhold. Sammensetningen av fellingslaget skal meddeles Fylkesmannen i Trøndelag før fellingsforsøket iverksettes.

5. Deltakere i kommunale/interkommunale fellingslag skal få kompensasjon for gjennomføring av skadefellingsforsøket, jf. rovvilt forskriften § 9 a. Kommunen/fellingsleder må sørge for at deltakere i fellingslaget fører timelister, kjørebok og dokumenterer eventuelle andre utgifter som ønskes refundert. Deltakerne må ha løst lisens for bjørn for å være berettiget kompensasjon. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Søknaden om godtgjøring sendes inn til Fylkesmannen umiddelbart etter endt fellingsforsøk, og senest innen 1. oktober 2018.

6. Budsjettramme for fellingsforsøket settes til inntil kr 72 000,-. Eventuelle påløpte kostnader kommer i tillegg, oppad begrenset til kr 30 000,- pr. fellingsforsøk (jf. rovviltforskriften § 9 tredje ledd). Dekking av feriepenger og arbeidsgiveravgift kommer også i tillegg, jf. opplysninger i brev om betinget skadefelling fra Miljødirektoratet 1. juni d.å.

7. Fellingsleder bes om å utarbeide en fellingslogg som sendes Fylkesmannen etter fellingstillatelsens utløp. Fellingsloggen skal inneholde oversikt over ressursbruk (antall timer/personer), i tillegg til en kort beskrivelse av hvordan fellingsforsøket ble gjennomført. Dette bør oversendes Fylkesmannen så fort fellingsforsøket er avsluttet.

8. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

9. Ved felling av bjørn skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, og de som deltar i fellingslaget skal ha avlagt skyteprøven for storviltjakt.

10. Felling eller forsøk på felling av bjørn skal omgående meldes til Fylkesmannen i Trøndelag (rovvilttelefon 930 60 221). Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for fellingen, og fellingsstedet skal kunne påvises derfor Fylkesmannen krever det.

11. Den/de som sårer bjørn under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det en kan for å få avlivet bjørnen. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet.

12. Bjørn som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt bjørn uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved fellingen som kan medføre politietterforskning, er fellingslagets leder ansvarlig for at felt bjørn ivaretas og handteres etter instruks for ivaretakelse av døde rovdyr (http://nidaros.nina.no). Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal

dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Fylkesmannen og politiet skal da underrettes snarest.

13. Dersom det er ønskelig å bruke løs hund i forbindelse med jakta må kommunene gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven. Kommunene må da samtidig dispensere fra båndtvangsbestemmelsene også i hensyn til tamrein og bufe i hundeloven.

14. Fylkesmannen i Trøndelag kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Klagerett
I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Inge Hafstad
Seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Verdal kommune	Postboks 24	7651	VERDAL